

Flishuggen ska flisa, inte vänta. Flishuggen är skogsbrukets dyraste maskin och den måste användas smartare än i dag om vi ska kunna hålla nere kostnaderna för hantering av skogsbränsle. Planeringen av avlägget är central för att få ett smidigt arbetsflöde. Kanske ska vi också testa nya systemlösningar, där flishuggen inte används för att transportera flis till en omlastningsplats.

Under de senaste fem åren har produktiviteten ökat betydligt för de flishuggar som används på avlägg. Men de nödvändiga kringarbetena, flistransport och tippning, går inte fortare. Därför har andelen av arbetstiden som en skotarmonterad hugg använder för flisning minskat till 40-55 procent från tidigare 50-65 procent. Då flishuggarna har den högsta timkostnaden av alla de maskiner som används i skogsbruket, är det nödvändigt att minimera tiden för kringarbeten och väntan på andra maskiner. Det kan göras med smartare planering av avläggen och med nya systemlösningar.

Smartare avlägg

Avlägget är en viktig knutpunkt som påverkar skotning, sönderdelning och flistransporter. Det är därför viktigt att tänka på alla steg i kedjan redan vid planeringen av skotningen. En smartare vältplacering kan ge ett bättre bränsle samt underlätta vid flisning och transport, vilket kan kompensera för en dyrare skotning. Grotvältorna bör placeras:

- **Torrt**, så att bränslet fortsätter att torka istället för att återfuktas.
- **Vid eller nära väg**, för att underlätta åtkomsten av vältan och minska transporttiden. Om vältan läggs vid väg, vilket är nödvändigt om man ska flisa den med en huggbil eller leverera lösgrot, kan man vänta med att avgöra hur och om man ska flisa bränslet tills det är dags för leverans.
- **Nära till en bra omlastningsplats**, för att minimera transporttiden för flishuggarna och underlätta lastningen för lastbilarna.

GÖR RÄTT PÅ AVLÄGGET

FOTO: LARS ELIASSON/SKOGSFORSK

Det är viktigt att undvika instängningseffekter. Det blir snabbt dyrt om huggen och lastbilarna måste vänta på varandra för att de inte får plats samtidigt på omlastningsplatsen – eller om huggen blockerar lastbilarnas väg till omlastningsplatsen.

Längs en trafikerad väg bör vältan läggas så att andra trafikanter kan passera en lastbil som står vid vältan.

Nya systemlösningar

I teorin kan nya systemlösningar minska hanteringskostnaderna för skogsbränslen. Här presenteras några lösningar som bör studeras närmare.

I containersistemen kan man öka andelen flisningstid för huggen avsevärt om man flisar direkt i containrarna och överläter transporten av dessa mellan vältan och omlastningsplatsen till en lastväxlarförsedd skotare. Då kan huggföraren koncentrera sig på att fylla containrarna. Om andelen flisningstid för huggen ökar med 20 procentenheter blir detta system lönsammare än om skotarhuggen utför hela arbetet.

Lägger man flisen på duk kan man göra stora vinster om avlägget planeras så att huggen kan blåsa flisen direkt på duken istället för att behöva transportera dit den i baljan.

I Finland och Centraleuropa är det vanligt att man blåser flisen direkt i lastbilarna. Vi borde kunna göra detsamma på avlägg där lastbil och hugg ryms bredvid varandra. Att fylla en skopbil med huggen tar inte längre tid än att lasta den med kranen, så för varje lass vi direktlastar vinner vi lite tid.

Lars Eliasson
018-18 85 25
lars.eliasson@skogforsk.se

